

“**BIJONS** gaan
gezelligheid,
vitaliteit en zorg
voor elkaar
hand in hand

 tekst: Annelies Langenburg in opdracht van BOKD

In Vledderveen (gemeente Westerveld) werken Plaatselijk Belang en Stichting Dorpshuis als twee grote motoren van het dorp samen om zich in te zetten voor een centrale ontmoetingsplek in het dorp. Iedere week komen zo'n 15 tot 20 mensen bij elkaar in de huiskamer, gecreëerd in een lokaal van de voormalige basisschool. Een laagdrempelige ontmoetingsplek voor onder andere ouderen en alleenstaanden, onder de noemer 'BijOns'.

BijOns Vledderveen

Henk Koene en Claudia Bambacht, twee van de initiatiefnemers, vertellen over het ontstaan van BijOns. Henk: “Toen in 2015 de lagere school moest sluiten vanwege een tekort aan leerlingen, hebben Plaatselijk Belang en Stichting Dorpshuis elkaar opgezocht en zijn we samen naar de gemeente Westerveld gestapt. Het gebouw was het middelpunt in het dorp, want niet alleen de lagere school, maar ook het dorpshuis was erin gevestigd. In gesprek met de gemeente kwamen verschillende ideeën op tafel. Een kledingbank bijvoorbeeld, maar wat bracht dat het dorp nou echt?”

Wat wil het dorp?

Er werd geïnventariseerd in het dorp: waar hebben de mensen behoefte aan? Doel van de initiatiefnemers werd het behouden van de locatie als ontmoetingsplek voor de dorpsbewoners, om daarmee verschillende problemen zoals eenzaamheid onder

> BijOns

ouderen te verhelpen, en liever nog te voorkomen. Besloten werd om één lokaal te behouden voor Plaatselijk Belang. Claudia: “Uiteindelijk wilden we een soort huiskamer creëren, waar iedereen langs kan komen. En dat is gelukt. Ons motto is: BijOns gaan gezelligheid, vitaliteit en zorg voor elkaar hand in hand. De gemeente Westerveld zag het belang voor het welzijn in Vledderveen en heeft ons een startsubsidie verstrekt. Daarmee konden we wat meubilair aanschaffen voor de inrichting. Daarnaast hebben we van buurtbewoners ook veel gekregen.”

Kat uit de boom kijken

Inmiddels blijkt het project een succes en voorziet Bij Ons in een behoefte. Al had het een korte opstartperiode nodig, zo bleek. Claudia: “We hebben zoals gezegd de dorpsbewoners benaderd en vertelden over het idee om een plek te bieden waar ouderen en eenzamen elkaar op een laagdrempelige manier konden ontmoeten. De eerste reacties waren niet heel enthousiast, het hoefde voor hen niet zo. ‘We kunnen thuis ook wel koffiedrinken’ zeiden ze. Toch komen er van lieverlee steeds meer ouderen, en ook mensen uit andere leeftijdscategorieën. En dat is ontzettend leuk. Zo nemen

mensen weleens hun kleinkinderen mee, die drinken gezellig een glaasje ranja en spelen buiten. Maar ook zien we jongeren komen, en zo proberen we het steeds meer uit te breiden.”

“We kunnen thuis ook wel koffiedrinken” zeiden ze.

“We zijn gestart met drie ochtenden in de week, maar dat is door de opstart na corona aangepast naar één. In overleg met onze vrijwilligers en ouderen bekijken we welk dagdeel we

We willen dat iedereen bij ons terecht kan. Als het lekker weer is, gaan we buiten zitten.

erbij kunnen gaan doen. Zij zijn onze hoofdzaak en we willen tegemoet komen aan hun behoefte. Nu zijn we hard aan het lobbyen voor nieuwe vrijwilligers.

Steeds meer voorzieningen verdwijnen

Wanneer de enige basisschool moet sluiten, verdwijnt het kloppend hart uit het dorp. Het behouden van de samenhang en het bevorderen van de sociale contacten is dan geen gemakkelijke opgave, zo beseffen ook de vrijwilligers. Henk: “Het dorp Vledderveen heeft ongeveer 360 inwoners, maar er zijn verder geen voorzieningen. Het enige middelpunt is dit gebouw, met daarin het dorpshuis en Bij Ons. Dat de school moest sluiten was heel jammer, zeker voor de sociale contacten, want de ouders ontmoetten elkaar op het plein. De kinderen zijn uitgewaaid over de scholen in nabijgelegen dorpen. Vroeger kende iedereen elkaar, en speelden ze samen. Toch zijn er ook nu nog wel regelmatig activiteiten. Er is een speeltuinvereniging, en eerder waren er ook vaak knutselmiddagen. En wij organiseren altijd iets met Pasen, Sinterklaas enzovoort.”

Klein maar actief dorp

De leeftijdsopbouw in het dorp is vooral boven de 45. Daarentegen kent het dorp geen krimp, de gemeente Westerveld breidt juist uit. Er worden momenteel twintig nieuwe woningen gebouwd in het dorp. Henk: “Vledderveen is een erg actief dorp met veel verenigingen en clubs. ‘BijOns’ valt onder Plaatselijk Belang, het is geen aparte stichting, en het dorpshuis is faciliterend. Maar de verschillende werkgroepjes vallen onder de paraplu van Plaatselijk Belang. We houden het graag eenvoudig.”

Laagdrempelig blijven

Bij Ons wil absoluut geen concurrent zijn van de horeca in de omgeving. Ze zijn zelfvoorzienend, vragen een vrijwillige bijdrage voor de koffie en thee, maar krijgen soms ook van iemand een pak koffie of koekjes cadeau.

Claudia: “Dat gaat prima. We willen het zo laagdrempelig mogelijk houden. Wil je iets betalen, prima, maar het hóeft

“Wil je iets betalen, prima, maar het hóeft niet”

niet. We willen dat iedereen bij ons terecht kan. Als het lekker weer is, gaan we buiten zitten. Dan komen er weleens toeristen langs, en die gaan erbij zitten. We vragen iets voor wat ze het waard vinden, maar ze geven vaak royaal. We maken ook regelmatig iets om te verkopen, zoals keramiek of tuinstekers, en dan verkopen we het op bijvoorbeeld een kerstmarkt. Zo halen we wat binnen. En we hebben een kleine groentetuin. Een vrijwilliger houdt dat bij, en de groenten zijn gratis of voor een vrije gift mee te krijgen.

BijOns bewijst zich in coronatijd

Dat de ontmoetingsplek zijn dienst bewees, bleek in coronatijd. Er werd een hulptelefoon in het leven geroepen, en de

deelnemers konden contact opnemen voor boodschappen of hulp bij andere problemen. Er werden presentjes bij alle inwoners langsgebracht.

Henk: “Even een praatje maken, vragen hoe het gaat, kunnen we iets doen. Overigens niet alleen in coronatijd. Ook in een droge zomer hebben we bij ouderen een flesje water langs gebracht. Het contact maken levert direct een indruk op van hoe het met de persoon gaat. Dat is heel waardevol.”

Claudia: “Het effect dat we zien is dat er ondanks een lange aanlooptijd, steeds meer ouderen en alleenstaanden onze ochtenden bezoeken. We blijven ze ook benaderen, we lobbyen en proberen steeds weer. We benaderen iemand ook weleens via één van de kinderen, zo is een oudere mevrouw geïntroduceerd door haar zoon maar komt ze nu zelfstandig.”

Meer dan alleen ontmoeting

Henk: “We willen een ontmoetingsplek bieden voor de mensen, maar we bieden meer dan dat. Zo helpt één van onze vrijwilligers regelmatig mensen met computerproblemen. We zijn ook weleens gevraagd om medicijnen op te halen, die mevrouw kon het zelf niet. Het is echt een centrale plek. Mensen weten ons te vinden.” Claudia: “We hebben een ‘niet meer stuk’-café, en ook her- en verstellen we kleding. En oude kleding kan ingebracht worden voor de kledingbank. Ook kunnen mensen hier terecht met allerlei sociaal maatschappelijke vragen. Indien nodig verwijzen wij hen weer door. Het sociale aspect is erg belangrijk. We hebben ook contact met welzijnsorganisatie Mensenwerk. Die komen hier ook regelmatig met de wijkagent zitting houden, luisteren en signaleren. Wij zijn een soort doorgeefluik.”

Henk: “We worden weleens gebeld door een mevrouw die gewoon even een stem wil horen. Dat is al genoeg. Of een hulpbehoevende man die vrij eenzaam was, maar nu een

beroep kan doen op andere deelnemers. Zo werken we tegen eenzaamheid. We houden op een laagdrempelige manier de leefbaarheid in het dorp in stand.”

Voormalig kleuterlokaal voor BijOns

Het gebouw waarin BijOns gevestigd is, omvat vele verschillende ruimtes, waaronder een gymzaal en het dorps huis met een bar en biljart. BijOns heeft het voormalige kleuterlokaal zodanig verbouwd dat er genoeg mensen in passen, ook in tijden van ‘anderhalve meter’. De andere lokalen worden antikraak verhuurd aan onder meer een kunstschilder en een onderneming in vintagespullen. De hal is door de vrijwilligers ingericht als klein museum over de historie van Vledderveen.

Claudia: “Via ons kan men ook sporten in de gymzaal. Men betaalt een klein bedrag voor een knipkaart, een gedeelte gaat het dorps huis en rest naar het onderhoud van de materialen. Het dorps huis verdient een beetje aan de horeca. We doen het met elkaar.”

Henk: “Wat wel belangrijk is om te noemen: we betalen voor dit gebouw alleen de nutskosten. En dat is heel fijn. De gemeente komt ons echt tegemoet. Verder hebben zij hier ook zonnepanelen aangebracht, dus proberen we zoveel mogelijk met stroom te werken, zoals met elektrische haarden.”

Samen zien te redden

Vledderveen is een dorp dat rond 1800 werd bewoond door Friese arbeiders, die er kwamen om te vervenen. Later werd de Maatschappij van Weldadigheid opgericht, en de mensen die daar verbleven gingen ook later niet terug naar hun geboortegrond. De bewoners moesten zich in tijde van armoede samen redden, en Henk denkt dat die mentaliteit geworteld is in het dorp.

> BijOns

Henk: “Als je alle vrijwilligers uit Vledderveen weg zou weg denken, blijft er niemand meer over. We zeggen weleens, als je hier een stapel stenen neergooit, is het over een week een straatje. Dus aan vrijwilligers is hier nooit een tekort. Het probleem is meer om bestuurders te krijgen. Maar doeners, daar barsten we van.”

Claudia: “We zijn zo’n klein dorp, we moeten het met elkaar doen. Als nieuwkomer moet je je ervoor openstellen, maar dan wordt ook je snel opgenomen. Alles draait hier op vrijwilligers, en er is een stabiele vaste club bestuurders.”

Plaatselijk Belang de spil

Henk: “De gemeente Westerveld neemt ons serieus. 92% van de inwoners is lid van Plaatselijk Belang, dus we zijn een belangrijke gesprekspartner. Voor het plaatselijke nieuwbouwproject bijvoorbeeld zijn twee avonden

georganiseerd waarbij de gemeente met de bewoners in gesprek is gegaan. Het dorp wilden nieuwe woningen, maar dat zag de gemeente niet zitten. Bij minimaal vier gegadigden zouden ze het laten doorgaan. Dat was de minst moeilijke opgave, er zijn nu tien kavels verkocht! En de volgende tien zullen ook geen probleem zijn. De lijstjes met de raadsleden, wethouders en burgemeester zijn erg kort.”

Vliegwielfunctie

Claudia organiseert BijOns met een eigen commissie, met vier personen die op hun beurt een vast clubje van tien vrijwilligers aansturen.

Claudia: “Er is vooral behoefte aan gewoon kletsen, al spelen we ook in op behoeftes. Klaverjassen, breien, enzovoort. Vanuit BijOns en het dorpshuis ontstaan ook weer nieuwe dingen. De biljartclub begint ineens op te leven, hebben er zelfs sinds kort een vrouwenteam bij. En de gemeente heeft

“Als je hier een stapel stenen neergooit, is het over een week een straatje.”

een fittest uitgevoerd onder ouderen. Een aantal daarvan gaan begeleid worden door iemand, en dat wordt hier gedaan. Wellicht komen daar weer nieuwe contacten uit.”

Henk: “De toekomst van dit gebouw is onzeker. De gemeente wil iets met deze kostenpost. Maar we denken met elkaar na over een ander dorps huis. De huiskamer blijft sowieso bestaan, ook in een eventueel nieuw gebouw. BijOns heeft een plek veroverd in Vledderveen en houdt een plek. We zien het voor de toekomst zonnig in!”

Zorgzame dorpen in Drenthe

Steeds meer Drentse dorpen werken aan nieuwe vormen van naoberschap: Zorgzame Dorpen! BOKD heeft inmiddels een veertigtal dorpsinitiatieven in beeld. Zorgzame dorpen nemen verantwoordelijkheid voor de mensen in hun omgeving. In deze ‘inclusieve’ dorpen is aandacht voor nieuwe woonvormen, gezondheid, armoede, laaggeletterdheid, eenzaamheid, lief en leed en de samenhang daartussen.

BOKD wil de zichtbaarheid van de zorgzame dorpen vergroten. In het begin van de coronapandemie bleken deze dorpsinitiatieven rondom zorgen voor elkaar namelijk van grote toegevoegde waarde. Ze konden snel en adequaat hulp en ondersteuning bieden en organiseren.

Kijk voor meer info op www.bokd.nl en www.drentsezorginitiatieven.nl

